

Lakivaliokunnan mietintö 11/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunta on 3 päivänä lokakuuta 1995 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen 108/1995 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina osastopäällikkö Tuomo Rapola ja vanhempi hallitussihteeri Ahti Penttinen oikeusministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Petri Syrjänen valtiovarainministeriöstä, eduskunnan oikeusasiamies Lauri Lehtimaja, oikeusneuvos Kati Hidén korkeimmasta oikeudesta, hovioikeudenlaamanni Mauno Selander Turun hovioikeudesta, käräjätuomari Klaus Semmelmayr Helsingin käräjäoikeudesta, asianajaja Aarno Arvela Suomen Asianajajaliitosta, pääsihteeri Risto Laitila Vuokralaisten Keskusliitosta ja järjestösihteeri Tapani Piri Suomen Kiinteistöliitosta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan vuonna 1993 voimaan tulleen, tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittäviä maksuja koskevan lain muuttamista siten, että lakiin otetaan säännös Ahvenanmaan hallintotuomioistuimissa perittävistä maksuista, rikosasioiden käsittely muutoksenhakutuomioistuimissa säädetään maksulliseksi ja huoneenvuokra-asiaain käsittelyn maksuvapautus poistetaan. Lisäksi ehdotetaan eräiden muiden pienehköjen muutosten tekemistä tähän ja kahteen muuhun lakiin.

Ehdotetuilla muutoksilla valtion tuloja arvioidaan lisättävän noin 20 miljoonaa markkaa vuodessa.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1995

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä sellaisinaan.

Valiokunta katsoo, että rikosoikeudenkäyntien asianosaisille pitää tiedottaa muutoksenhaun muuttumisesta maksulliseksi. Parhaiten tämä tapahtunee lisäämällä valitusosoituksiin, koskivatpa ne minkäläatuista asiaa tahansa, oikeudenkäyntimaksua ja sen määrää koskeva tieto.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että nyt käsiteltävänä olevan lainsäädännön vaikutuksia oikeudenkäyntien määrään sekä oikeusalamaisen tasapuolisen kohtelun ja oikeusturvan toteutumiseen seurataan erityisesti

— asuinhuoneistojen vuokrausta koskevissa asioissa, koska huoneenvuokra-asioden maksuttomuus aikanaan luotiin sosiaalisten syiden perusteella, sekä

— rikosasioiden muutoksenhakuvaiheessa, koska maksun määräytymisperuste on uuden tyyppinen ja sen vaikutukset eivät kaikilta osiltaan ole ennalta arvioitavissa.

Mikäli maksusäännöksistä johtuvia epäkohdia ilmenee, on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin asiantilan oikaisemiseksi.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lax, varapuheenjohtaja Vähänäkki ja jäsenet Aittoniemi,

Karpio, Knaapi, Kuosmanen, Lapintie, Myllyniemi, R. Ojala, Rinne, Ryhänen ja Tahvanainen.

Vastalause

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettua lakia. Muutos merkitsee muun muassa maksuvapauden poistamista huoneenvuokrasioiden oikeuskäsittelystä.

Asumiseen liittyvät asiat ovat ihmiselle perinteisesti hyvin tärkeitä. Niillä on vahva sosiaalinen ulottuvuus. Vallitseva taloudellinen tilanne ja vuokrasäännöstelyn asteittainen purkaminen viime vuosien aikana on luonut asumiseen tiettyä epävarmuutta. Sen vuoksi on ollut ja on edelleen tärkeää, että ihmiset asunnon vuokrasuhteeseen liittyvissä riidoissa saavat asiansa maksuista oikeuden ratkaistavaksi.

Katsomme, että ensimmäisen lakiehdotuksen 6 §:n 10 kohta, ehdotetun kumoamisen sijasta, pitäisi säilyttää asuinhuoneistojen vuokrausta koskevana.

Edellä sanotun perusteella ehdotamme,

että ensimmäisen lakiehdotuksen 6 § hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

6 §

Maksuttomat suoritteet

Tämän lain mukaisia käsittelymaksuja ei peritä:

(6, 6 a ja 6 b kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

10) *asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (481/95) mukaisissa asioissa;*

(15 a—15 c kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

(19—21 kohta kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1995

Sulo Aittoniemi

Kari Myllyniemi

Matti Ryhänen